

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра історії України і методики викладання історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Студентська пошукова та дослідницька робота в архівах, бібліотеках,
музеях**

Освітня програма 032 Історія та археологія

Спеціальність 032 Історія та археологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні
кафедри історії України і
методики викладання історії
Протокол № 1 від “31” серпня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Студентська пошукова та дослідницька робота в архівах, бібліотеках, музеях
Освітньо-професійна програма	032 Історія та археологія
Спеціалізація	–
Спеціальність	032 Історія та археологія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Освітній рівень	Перший (бакалаврський) рівень освіти
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс/семестр	3/5 осінній
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php

2. Опис дисципліни
<p>Навчальний курс спрямований на поглиблення знань студентів про основи науково-дослідної роботи, сутність та основні етапи наукового дослідження з історії України і методики викладання історії, концентрує увагу на особливостях науково-пошукової роботи в архівних установах, музеях, бібліотеках, окреслює методику і методологію історичного пізнання, дозволяє сформувати навички організації наукової роботи з обдарованими учнями в школі. Приділено увагу отриманню практичних навичок проведення пошукової роботи в архівних установах (на базі Державного архіву Івано-Франківської області), музеях і бібліотечних закладах Івано-Франківська. Майбутні фахівці – вчителі історії і суспільствознавчих дисциплін, отримують поглиблені знання з основ науково-пошукової та дослідницької діяльності, підготовки і написання кваліфікаційних курсових робіт, тез наукових доповідей, наукових статей.</p> <p><i>Мета викладання дисципліни</i> – поглиблення теоретичних знань з основ науково-дослідної студентської діяльності, набуття студентами умінь і навичок пошукової роботи в архівних установах України, музеях, бібліотечних закладах, засвоєння методики дослідницької роботи і написання наукових праць; формування загальних, спеціальних, професійних компетентностей, достатніх для ефективного розв’язування стандартних і нестандартних комплексних задач у професійній педагогічній діяльності в навчальних закладах середньої освіти, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов, формування професійних компетентностей майбутніх учителів історії і суспільствознавчих предметів з фаховими інтересами до впровадження інноваційних технологій з метою безперервного подальшого навчання та підвищення професійного рівня, що забезпечить високий рівень їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці; виховання високоморальних, патріотичних, освічених особистостей, спроможних вносити істотний вклад у майбутнє як регіону, так й України.</p> <p>Основні <i>цілі (завдання) курсу</i>: розширити знання студентів із основ наукового пізнання, ознайомити із досвідом організації науково-дослідницької роботи в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, розвинути навички наукової пошукової роботи, розширити, вміння та навички якісної науково-дослідної роботи з пошуку документів і матеріалів в архівах, музеях, бібліотеках, їх методичний і методологічний інструментарій; виробити у майбутніх випускників навичок самостійної дослідницької діяльності, вміння організувати наукову роботу із обдарованими учнями на</p>

шкільному рівні.

Компетентності:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати*:

- прийоми отримання нових знань і умінь, включаючи нові галузі знань, безпосередньо не пов'язаних зі сферою діяльності; (D 1);
- способи відображення наукових досягнень і методи презентації наукових результатів із залученням сучасних технічних засобів; (D 1);
- систему архівних установ України, принципи і правила роботи;
- прийоми пошукової діяльності, опрацювання музейних і бібліотечних фондів;
- спеціальну термінологію, яка використовується в іноземних мовах, для професійного спілкування в сфері діяльності; (D 2);
- методики новітніх досліджень, що використовують вітчизняні та зарубіжні вчені, їх методологічні публікації у провідних фахових журналах з теми дослідження;
- технологію підготовки і написання наукових праць (тез доповідей, наукових статей, наукових рефератів);
- правила написання студентських і учнівських науково-дослідницьких робіт, спрямованих на здобуття вмінь і навичок теоретичних і практичних основ навчання і науково-дослідної роботи на посаді вчителя історії і суспільствознавчих предметів, (D 1);
- принципи ведення наукової діяльності на основі толерантності, діалогу і співробітництва, академічної доброчесності (D 15);

- самостійно оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції у державі та світі, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, а також освітні проблеми, пропонувати способи їх розв'язання, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем; формувати політичну культуру, ініціативу і підприємливість (D 13);
- розуміти значення культури як форми людського існування, поважати різноманіття та мультикультурність світу і керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва; а також проводити діяльність, спрямовану на збереження і використання історико-культурної спадщини в навчальних, наукових і просвітницьких цілях проводити пошук та неупереджений аналіз історичних джерел, давати їм об'єктивну інтерпретацію (D 15);
- вести пошукову роботу, здійснювати наукові і науково-педагогічні дослідження в галузі історії, методики викладання історії, історичного краєзнавства, застосовуючи міждисциплінарний підхід (D 16);
- представляти наукові досягнення і використовувати для цих цілей сучасні технології;
узагальнювати наявні результати новітніх досліджень, одержаних вітчизняними та зарубіжними дослідниками, виявляти перспективні напрямки, складати програму досліджень; (D 20).
- застосувати професійний і творчий потенціал у царині науково-дослідної роботи як в інтересах українського суспільства (в освітній і соціальній сферах суспільного життя), так і для самореалізації особистості (D 18);
- вдосконалювати здобуті під час навчання компетенції, усвідомлювати призначення професійної діяльності вчителя історії і суспільствознавчих предметів, а також потреби систематично підвищувати професійну кваліфікацію через навчання і знання принципів академічної доброчесності впродовж життя (D 20);

Інтегральна компетентність – на основі засвоєних знань, умінь і навичок із розвивати здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в навчальних закладах середньої освіти та у процесі навчання за спеціальністю, що передбачає застосування теорій та методів історичної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов (C 1).

Комунікативна – здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською – державною мовою; користуватися вербальними і невербальними засобами передачі історичної інформації (усна відповідь, реферат, есе, доповідь на науково-звітній конференції ін.) (C 2, C 16).

Соціальна і громадянська компетентність (C6) – здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію в загальноосвітньому процесі, працювати в команді з дотриманням етичних норм і цінностей сучасного мультикультурного суспільства, діяти громадсько і соціально відповідально та з почуттям поваги до оточуючих.

Контрольна (C7) – здатність вчитися самостійно й автономно, розробляти власну траєкторію саморозвитку упродовж навчання в університеті та усього життя, оцінювати прогрес і результати навчання.

Проектувальна (C8) – здатність генерувати нові ідеї, вміння диференціювати традиційні та інноваційні способи вирішення завдань та знаходити межі їхнього застосування у навчальному процесі.

Управлінська (C9) – здатність забезпечувати особисту та групову відповідальність за дотримання виконавської дисципліни, вміння визначати і наполегливо реалізовувати поставлені завдання і взяті обов’язки.

Фахові (предметні) компетентності:

Здатність чітко і логічно відтворювати базові наукові знання, оцінювати виявлені нові відомості, факти та інтерпретації з досліджуваної наукової проблеми, необхідних в майбутньому для використання у роботі в навчальних закладах середньої освіти (C 10).

Здатність усвідомлювати та інтерпретувати вивчений дослідницький матеріал, переводити його в умовно-графічну наочність, формувати й науково аргументувати власну позицію, брати активну участь у дискусіях (C 11).

Розуміти і застосовувати внутрі- і міжпредметні зв’язки, мати синтетичне мислення (C 12).

Здатність усвідомлювати та інтерпретувати вивчене, формувати й науково аргументувати власну позицію, брати активну участь у дискусіях (C6, C 7, C 11).

Здатність застосовувати знання, уміння і навички для розробки навчально-методичного забезпечення дисципліни, зокрема логічно-структурних схем, наочних матеріалів (діаграм, графіків, карт) ін. (C 13).

Здатність володіти термінологією з вивчення принципів академічної доброчесності (C 15).

Наявність системи знань основних теорій та концепцій сучасної історіографії, основних джерел із дисципліни, вміння їх критично аналізувати, дотримуючись принципів наукової об’єктивності й неупередженості (C17).

Здатність порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактору в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб, соціальних груп (C18).

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.		Знати загальну характеристику	Питання, тести, самостійна

	Тема 1. Основи науково-дослідної роботи студентів	науково-дослідницької роботи студентів в університеті; види і форми науково-дослідницької роботи студентів; форми участі студентів у різних науково-організаційних заходах; види наукових студентських робіт.	практична робота
2.	Тема 2. Прийоми наукової творчості.	Знати суть і зміст наукового пізнання; розуміти методологію та методику історичного дослідження; знати види наукових праць і публікацій; основні прийоми збору та обробки первинних матеріалів.	Питання, тести, самостійна практична робота
3.	Тема 3. Національний архівний фонд: структура та принципи функціонування	Знати інформацію про вітчизняний і зарубіжний архівні комплекси; організацію комплектування документів у вітчизняних архівах; порядок користування документами архіву та використання архівної інформації.	Питання, тести, самостійна практична робота
4.	Тема 4. Організація пошукової і дослідницької роботи в архівних установах України.	Знати і вміти: вести пошук та використання системи довідкового апарату архіву; технології пошукової роботи в архіві; правила оформлення описів використаних архівних джерел; рекомендації щодо організації роботи дослідників у пошуку генеалогічних, фактографічних, біографічних і тематичних відомостей (за документами Державного архіву Івано-Франківської області).	Питання, тести, самостійна практична робота
5	Тема 5. Дослідницька робота в музеях.	Знати: класифікацію і призначення музеїв; вміти проводити пошукову роботу в музейних фондах; здійснювати опис і використання музейних експонатів і фондів.	Питання, тести, самостійна практична робота
6	Тема 6. Пошукова робота у бібліотеках.	Знати: і-пошуковий апарат бібліотек; технології бібліографічного пошуку; бібліографічний опис опублікованих джерел і літератури.	Питання, тести, самостійна практична робота
7	Тема 7. Оформлення	Знати: технологію написання наукового тексту; види текстових виносков на джерела; вміти	Питання, тести, самостійна практична робота

<i>наукового тексту та бібліографічних посилань.</i>	оформляти бібліографічні посилання та архівні джерела.
--	--

4. Система оцінювання курсу

Лекції	10
Семінарські заняття	30
Самостійна робота студентів	20
Проміжний тестовий контроль	20
Залік	20
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи											Підсумковий тестовий контроль (залік)	Сума			
Поточний контроль										СРС			Тестовий контроль		
Сем 1	Сем 2	Сем 3	Сем 4	Сем 5	Сем 6	Сем 7	Сем 8	Сем 9	Лекції	СРС 1			СРС 2	ТК-1	ТК-2
5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	10	10	10			
Max=40										Max= 20		Max=20		20	100

6. Ресурсне забезпечення

1. Архівістика: Термінологічний словник / Авт.-упоряд. К. Є. Новохатський, К. Т. Селіверстова, Н. І. Гончаров та ін. К., 1998. 106 с.
2. Архівознавство : Підручник для студентів вищих навчальних закладів України / Редкол. : Я. С. Калакура (гол. ред.) та ін. К., 1998. 316 с.
3. Архівознавство: Підручник для студентів історичних факультетів вищих навчальних закладів / За заг. ред Я.С.Калакури, І.Б.Матяш. Вид. 2-ге, виправ, і доп. К., 2004. 356 с.
4. Бекрешева Л.О. Сучасні підходи до визначення поняття «науково-дослідницька робота школяра» // Вісник ЛДУ БЖД. 2 011. № 5. С.25-30.
5. Вимоги до підготовки довідкових архівно-археографічних видань. Методичні рекомендації / Держкомархів України, УНДІАСД; упоряд.В. В. Романовський, к. пед. н., доцент Л. П. Одинока, к. і. н. С. Л. Зворський. К., 2010. 28 с.
6. Державний архів Івано-Франківської області: Путівник. Т.1: Фонди періоду до 1939 року. К., 2008. 464 с.
7. Зашкільняк Л. Вступ до методології історії. Львів: ЛОНМІО, 1996. 96с.
8. Історичне джерелознавство : Підручник для студентів істор. спец. ВНЗ / Авт.: Я. С. Калакура (кер. авт. кол.), І. Н. Войцехівська, Б. І. Корольов, С. Ф. Павленко, М. Г. Палієнко та ін. К.: Либідь, 2002. 488с.
9. Кобута С. Й., Соловка Л. М. Організація пошукової і дослідницької роботи в архівах: на прикладі Державного архіву Івано-Франківської області. Науково-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2015. 216 с.
10. Кобута С.Й., Кобута Л.П. Науково-дослідницька робота студентів. Навчальний посібник для студентів спеціальностей “Історія” і “Політологія”. Івано-Франківськ, ПП Курилюк В.Д. 2008. 56 с.
11. Кобута С. Й., Кобута Л.П. Пошукова і дослідницька робота в архівах. Навчальний посібник для студентів спеціальностей «Історія» і «Політологія». Івано-Франківськ, 2010. 64 с.
12. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навч.

посібник. К.: Кондор, 2003. 192 с.

13. Кушнарєнко Н.М., Удалова В.К. Наукова обробка документів: Підручник. К.: Вікар, 2003. 328 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
14. Масинець А. О. Організація науков-дослідної діяльності учнів у процесі підготовки до конкурсу-захисту МАН // Таврійський вісник освіти. 2014. № 2 (46). С.246-250.
15. Мельник Л.Г. Предмет і методологія історичної науки. – К.: Вища школа, 1977. 134 с.
16. Основні положення організації науково-дослідної та методичної роботи в державних архівних установах / Держкомархів України. УНДІАСД; Уклад.: І.Б.Матяш та ін. К., 2001. 51 с.
17. Основні правила роботи державних архівів України / За заг. редакцією Л.О.Драгомірової, К.Є.Новохатського. К., 2004. 228 с.
18. Пронштейн А.П., Данилевський І.Н. Вопросы теории и методики исторического исследования: Учеб. пособие для вузов по спец. “История”. М.: Высшая школа, 1986. 208 с.
19. П’ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навч. посіб / І.С.П’ятницька-Позднякова. К., 2003. 116 с.
20. Шейко В. М. Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : Підручник / В. М. Шейко, – 6-те вид., переробл. і доповн. К.: Знання, 2008. 310 с.

7. Контактна інформація	
Кафедра	Історії України і методики викладання історії, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка 57, Кабінет 601. https://kiu@pnu.edu.ua
Викладач	доц. Кобута Степан Йосипович
Контактна інформація викладача	stepan.kobuta@pnu.edu.ua

8. Політика курсу	
Академічна доброчесність	Політика ректорату ПНУ спрямована на академічну доброчесність, прозорість та законність діяльності. Задля цього розроблено та впроваджено «Положення про запобігання академічного плагіату», «Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності», «Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Стефаника» і опубліковано їх на сайті. В університеті діє «Гаряча лінія» з ректором, «Телефон довіри». Діяльність кафедри з питань запобігання та виявлення корупції здійснюється на основі чинного законодавства України.
Пропуски занять	Відпрацювання пропущених занять відбувається за графіком консультацій викладача з навчальної дисципліни
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Всі завдання здаються у встановлений термін, за винятком поважної причини у студента
Невідповідна поведінка під час заняття	Вирішується згідно чинного законодавства України, Статуту університету
Додаткові бали	Виставляються під час семінарських занять за оригінальні відповіді студентів з заявленої теми
Неформальна освіта	Зараховуються, як підсумковий контроль,

	результати онлайн курсів на платформах Coursera, Prometheus, EdEra, які відповідають програмі навчальної дисципліни
--	---

Викладач

доц. Кобута С.Й.